

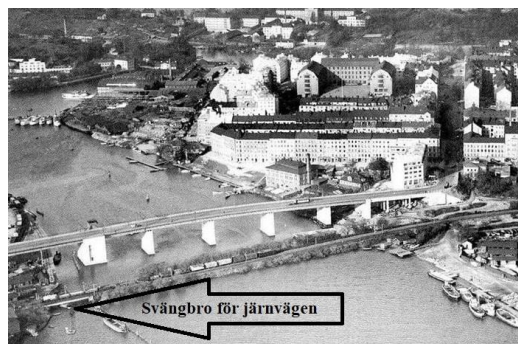
Under 1800-talet ägde släkten Sparre Västberga under flera generationer

Greven och riksdagsledamoten **Erik Josias Sparre född 1816 och ärvde Västberga av sin mor.**

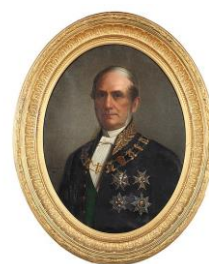
Han var tidigt intresserad av järnvägar. Sparre blev landshövding i Älvsborgs län 1858–1886.

När han var i riksdagen bodde han på Västberga annars i Vänersborg. Han blev mycket engagerad i järnvägens utbyggnad i Sverige. Stambanorna var en statlig angelägenhet men andra banor skulle finansieras med privata medel.

Västra stambanan Stockholm-Göteborg byggdes 1860 med utfart via en tågbank från Hornstull. Därmed blev Liljeholmen, som låg på Sparres mark, en knutpunkt och järnvägen passerade bredvid Västberga. (Foto från 1929 strax innan järnvägen flyttades till Årstabron)

Norge ville ha en järnväg från Sverige och den skulle byggas med privata svenska medel på sträckan Vänersborg till norska gränsen. Detta satsade Sparre rejält på och blev såsom varande landshövding ansvarig för järnvägsbygget, och hoppades att den skulle gå med vinst. Han blev folkhjärte på västkusten och ett postkontor inrättades vid varje stationshus. Sammanlagt 5 lok fick namnet Erik Sparre.

1877 arrenderas Västberga av Grosshandlare **Sven Erik Dunér**, känd som *”den store lump och griskungen”* Hans stora och moderna svinhus och svinhage låg söder om mangårdsbyggnaden.

För att få pengar till sina järnvägsbyggen köpte Erik Josias Sparre Årsta Säteri 1876 och året efter började han med sin förtrogne Dunér, en omfattande spekulativ tomtpolitik genom att utnyttja den svåra bostadssituationen i staden. De utlovade att *”Byggnadstomter vid Liljeholmens vackert belägna sjö säljes till billigt pris”* men marken låg i slutningen ner mot det sankna Årsta äng. Snart visade det sig att de bostäder som byggdes i denna sumpiga och olämpliga terräng hade varken tillgång till vatten eller avlopp vilket medförde stora sanitära problem. De som byggde husen ville inte bo där själva utan de eländiga husen delades ofta upp i lägenheten som hyrdes ut till fattiga människor som var i desperat behov av bostad. Resultatet blev att epidemier utbröt med dödsoffer. Många kände sig grundlurade av greve Sparre. Han struntade dock helt i de sanitära förhållandena, fastän han år *”1882 blivit uppmanad av kommunalnämnden att anlägga avlopp och rännstenar samt dränera marken”*. Men Sparre gjorde ingenting åt detta, utan upplät istället ännu fler byggnadstomter på sina marker för att få in mer pengar till sina järnvägsprojekt. Orsaken att Sparre struntade i eländet vid Årstaberget var att han var helt upptaget av flera järnvägsbyggen i södra Sverige. Men förutom vanskötseln av Årstadal så klagade även Riksdagen att han inte skötte sitt jobb där och att de privata järnvägarna inte gav någon vinst, så de måste skjuta till statliga medel, och han vanskötte dessutom sitt län, men Erik Sparre förklarade att *”det fanns mer än 20 landshövdingar i landet som också slarvade med sina län”*. Men rättvisan hann aldrig ifatt honom. 1886 dog han i en olycka med en hästdroska i Vänersborg och avled på sitt residens.

Efter honom ägde släkten **Wrangel** Västberga.